

Рішення разової спеціалізованої вченої ради ДФ 26.133.103

про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Мартинюк Яна Вячеславівна, 1993 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2018 році Київський університет імені Бориса Грінченка, здобула кваліфікацію магістра соціальної роботи, викладача вищого навчального закладу. З 2024 року по сьогодні – викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка. Виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Соціальна робота».

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 26.133.103 Київського столичного університету імені Бориса Грінченка виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), місто Київ, від 22 січня 2026 року № 29, у складі:

Голова разової спеціалізованої вченої ради:

ПЕТРОЧКО Жанна Василівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Рецензенти:

КАРПЕНКО Олена Георгіївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка;

ЛЯХ Тетяна Леонідівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, проректор з науково-педагогічної та соціально-гуманітарної роботи Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Офіційні опоненти:

КРАВЧЕНКО Оксана Олексіївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Факультету соціальної та педагогічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

ГЕВЧУК Наталія Сергіївна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи Факультету спеціальної освіти, психології і соціальної роботи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

На засіданні 17 березня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 23 Соціальна робота Мартинюк Яні Вячеславівні на підставі прилюдного захисту дисертації «Волонтерська діяльність у територіальних громадах, постраждалих від воєнних дій» за спеціальністю 231 Соціальна робота.

Дисертацію виконано у Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), місто Київ.

Науковий керівник: Спіріна Тетяна Петрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація Мартинюк Яні Вячеславівні на тему «Волонтерська діяльність у територіальних громадах, постраждалих від воєнних дій», подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 23 Соціальна робота за спеціальністю 231 Соціальна робота, є завершеною, самостійною роботою, що містить науково обґрунтовані результати, актуальність, наукову новизну, теоретичне та практичне значення і відповідає п. 6-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від

12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», затвердженого Міністерством юстиції України 03.02.2017 р. за № 155/30023. Дисертація Мартинюк Яни Вячеславівни та наукові публікації, в яких висвітлено наукові результати дисертації, виконано на належному науковому рівні з дотриманням академічної доброчесності. Мартинюк Яна Вячеславівна на високому рівні оволоділа методологією наукової та педагогічної діяльності, набула теоретичних знань, відповідних умінь, навичок та компетентностей. Здобувачка вільно володіє матеріалом.

Здобувачка має 17 наукову публікацію за темою дисертації, з них 10 – одноосібні: 6 статей – у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України; 11 статей, у яких додатково відображені результати дослідження.

1. Мартинюк, Я. (2021). Організація волонтерської діяльності в умовах територіальної громади. *Ввічливість. Humanitas*. 6, 38–43. ISSN 2786-4715. <https://doi.org/10.32782/humanitas/2021.6.6>

2. Мартинюк, Я. (2023). Підходи до визначення поняття «сільська територіальна громада». *Ввічливість. Humanitas*, (2), 114–121. ISSN 2786-4715. <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.2>

3. Мартинюк, Я. В. (2024). До питання впливу волонтерської діяльності на соціальну згуртованість: виклики сьогодення. *Social work and education*, 2, 11, 203–212. ISSN 2520-6457. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.24.2.3>

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

Кравченко Оксана Олексіївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Факультету соціальної та педагогічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, зауваження:

1. У дисертації ґрунтовно обґрунтовано та експериментально перевірено організаційно-методичні умови забезпечення волонтерської діяльності у територіальних громадах, постраждалих від воєнних дій. Водночас доцільним видається більш чітке співвіднесення запропонованих умов із загальнонаціональними програмами міжгромадської взаємодії та солідарної підтримки, що реалізуються в Україні. У цьому контексті заслуговує на увагу національний проєкт «Пліч-о-Пліч», спрямований на об'єднання громад-партнерів (тилових і центральних) з громадами-форпостами, розташованими вздовж державного кордону та лінії бойового зіткнення, з метою підтримки їх життєдіяльності та відновлення. Запропоновані в дисертації організаційно-методичні умови створення координаційного осередку волонтерської діяльності, підготовка та супровід лідерів волонтерських груп, запровадження системи моніторингу й оцінювання волонтерської діяльності концептуально – гармонізують із логікою зазначеного проєкту та можуть розглядатися як його методичне підґрунтя на рівні окремої громади. Разом із тим у роботі можна було б більш детально розкрити потенціал застосування розробленої Комплексної тренінгової програми в умовах міжгромадського партнерства, зокрема у форматі взаємодії «громада-партнер і громада-форпост». Таке доповнення дозволило б посилити практичну спрямованість дослідження та окреслити можливості масштабування запропонованих рішень у межах національних програм відновлення та згуртованості громад.

2. Окремої уваги заслуговує запропонована в дисертації модель організації волонтерської діяльності в територіальних громадах, постраждалих від воєнних дій, яка відзначається системністю та логічною структурованістю. Разом із тим доцільним видається більш детальне розкриття механізмів взаємодії між волонтерськими ініціативами та фахівцями соціальної роботи в умовах обмежених ресурсів територіальних громад. Зокрема, перспективним було б конкретизувати функціональний розподіл ролей між соціальними працівниками та лідерами волонтерських груп, а також інструменти координації, супроводу й підтримки волонтерської діяльності за дефіциту фінансових, кадрових і матеріальних ресурсів.

3. Враховуючи беззаперечну практичну значущість результатів дисертаційного дослідження Мартинюк Я. В., доцільним видається подальше розширення рекомендацій для закладів вищої освіти щодо оновлення освітніх програм підготовки фахівців соціальної сфери з урахуванням воєнних і післявоєнних викликів. Зокрема, перспективним було б більш детально охарактеризувати можливості інтеграції до змісту освітніх програм навчальних модулів, спрямованих на формування у здобувачів вищої освіти компетентностей з організації волонтерської діяльності у територіальних громадах, постраждалих від воєнних дій, із використанням запропонованих організаційно-методичних умов та Комплексної тренінгової програми.

Гевчук Наталія Сергіївна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи Факультету спеціальної освіти, психології і соціальної роботи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, зауваження:

1. Авторкою дисертаційного дослідження здійснено класифікацію територіальних громад (територіальні громади, що приймають внутрішньо переміщених осіб; тимчасово окуповані територіальні громади; територіальні громади, які формально зафіксовані на мапі, проте фактичне проживання на їх території є неможливим; територіальні громади, що перебувають у «сірій зоні»; територіальні громади, розташовані на лінії фронту; територіальні громади, які перебувають в оточенні (блокуванні)), а також розкрито їхні характерні особливості (с. 57-62). На наш погляд, доцільним було б чіткіше окреслити методологічні підходи, використані для побудови зазначеної класифікації територіальних громад, постраждалих від воєнних дій, а також обґрунтувати ресурсний потенціал кожного з виокремлених типів громад з точки зору можливостей та обмежень розвитку волонтерської діяльності.

2. Емпірична частина дисертаційного дослідження вирізняється значним обсягом та ґрунтовністю опрацювання, а результати, отримані під час пілотного й контрольного етапів експерименту, свідчать про продуманість та практичну значущість експериментальної програми. Водночас, на нашу

думку, доцільно було б чіткіше структурувати й представити результати констатувального етапу відповідно до логіки програми експерименту, поданої в Додатку Б, що сприяло б підвищенню наукової чіткості та аналітичної узгодженості дослідження.

3. Представлена в параграфі 3.1 авторська комплексна тренінгова програма «Соціальна підтримка територіальних громад, постраждалих від воєнних дій» вирізняється чіткою практичною спрямованістю. Водночас доцільним є більш ґрунтовний виклад у тексті дисертації змісту реалізованих заходів із виокремленням форм і методів, що виявилися найбільш дієвими та результативними у контексті досягнення поставлених цілей.

Лях Тетяна Леонідівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, проректор з науково-педагогічної та соціально-гуманітарної роботи Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, зауваження:

1. Доцільним видається представлення територіальних громад, обраних для експериментального дослідження, крізь призму визначених авторкою ключових чинників та аналітичних орієнтирів розвитку територіальних громад (табл. 1.4). Такий підхід дозволив би поглибити характеристику емпіричної бази дослідження, забезпечити більшу узгодженість між теоретичними положеннями дисертації та її емпіричними даними, а також посилити аргументацію щодо репрезентативності обраних громад.

2. Важливим є залучення до експериментальної роботи представників усіх типів територіальних громад, визначених в авторській класифікації (рис. 1.2). Це сприяло б підвищенню репрезентативності емпіричних результатів і створило б ширші можливості для порівняльного аналізу ефективності запропонованих організаційно-методичних умов у різних типах громад.

3. Доцільним видається більш чітке й розгорнуте описання механізмів запровадження системи моніторингу та оцінювання волонтерської діяльності, заявленої авторкою в моделі організації волонтерської діяльності в територіальних громадах, постраждалих від воєнних дій. Така деталізація сприяла б підвищенню методологічної визначеності моделі, її практичної відтворюваності та прикладної цінності для діяльності територіальних громад.

4. Практичні рекомендації щодо впровадження організаційно-методичних умов забезпечення волонтерської діяльності доцільно було б доповнити більш деталізованими управлінськими механізмами їх реалізації на рівні органів місцевого самоврядування та міжсекторальної взаємодії, що посилює б прикладний потенціал дослідження.

Карпенко Олена Георгіївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, зауваження:

1. У науковій новизні дослідження авторкою зазначається, що «вперше охарактеризовано критерії оцінювання результативності волонтерської діяльності у територіальних громадах, постраждалих від воєнних дій...». Вважаємо за необхідне зазначити, що потрібно було б уточнити, про які саме критерії йде мова.

2. При розгляді питання щодо впровадження моделі організації волонтерської діяльності у територіальних громадах на с.125, ви зазначаєте, що «...важливим етапом є моніторинг і оцінка лідерами волонтерських груп їхньої діяльності...». Було б доцільно уточнити, як саме повинен відбуватися моніторинг та які критерії оцінювання слід використовувати для визначення ефективності волонтерської діяльності в територіальних громадах.

3. Здобутками рецензованої роботи є Комплексна тренінгова програма «Соціальна підтримка територіальних громад, постраждалих від воєнних дій», розроблена з метою підвищення рівня волонтерській діяльності

територіальній громаді. Однак, на нашу думку, представлена комплексна програма мала б більш практичне значення, якби авторка детальніше описала, які форми та методи були найбільш ефективними щодо забезпечення кожної організаційно-методичної умови.

4. У висновках варто було б ґрунтовніше узагальнити методологію емпіричного дослідження та вказати отримані числові показники, які доводять валідність отриманих результатів. Також, було б цінним для практики соціальної роботи визначити перспективи щодо стимулювання розвитку волонтерської діяльності в територіальній громаді, залучення громади до участі у волонтерських ініціативах; визнання їхніх здобутків тощо.

Петрочко Жанна Василівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, висновки і зауваження:

1. Сильними сторонами дисертації є: акцент на проблемі соціальної згуртованості, соціальної солідарності членів територіальної громади; чітке визначення індикаторів спроможності територіальних громад; достатнє обґрунтування організаційно-методичних умов забезпечення волонтерської діяльності, які розглядаються через призму сучасних викликів; використання кейсів конкретних територіальних громад, що дозволяє простежити механізми реалізації волонтерських ініціатив у різних умовах і при наявності різних ресурсів; масштабність і різноманітність експериментальної вибірки, що підвищує надійність та валідність отриманих результатів.

2. Аргументованість відповідей здобувачки на запитання членів спеціалізованої вченої ради свідчить про високий рівень її науково-практичної компетентності, готовність презентувати та відстоювати результати своєї наукової роботи.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ 26.133.103 присуджує МАРТИНЮК Яні Вячеславівні ступінь доктора філософії з галузі знань 23 Соціальна робота за спеціальністю 231 Соціальна робота.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради ДФ 26.133.103



Жанна ПЕТРОЧКО